

ZGODOVINA PLESA IN ODRSKE UMETNOSTI

UČNI NAČRT

IME PREDMETA: zgodovina plesa in odrske umetnosti

Izobraževalni program umetniške gimnazije - plesna smer; modul B: sodobni ples:

obvezni predmet (175 ur)

PRIPRAVILA PREDMETNA KURIKULARNA KOMISIJA V SESTAVI:

Polonca Češarek Puklavec, Zavod RS za šolstvo; Maja Delak, Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana; Zala Dobovšek; Univerza v Ljubljani, Akademija za gledališče, radio, film in televizijo; Petra Pikalo, Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana; mag. Živa Žitnik, Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana

JEZIKOVNI PREGLED: Valentin Logar

OBLIKOVANJE: neAGENCIJA, digitalne preobrazbe, Katja Pirc, s. p.

IZDALA: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje in Zavod RS za šolstvo

ZA MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE: dr. Vinko Logaj

ZA ZAVOD RS ZA ŠOLSTVO: Jasna Rojc

Ljubljana, 2025

SPLETNA IZDAJA

DOSTOPNO NA POVEZAVI:

https://eportal.mss.edus.si/msswww/datoteke/ucni_nacrti/2026/un-zgodovina-plesa-in-odrske-umetnosti_um_pl_b.pdf

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI](https://cobiss.si)-ID [261979907](https://cobiss.si/261979907)

ISBN 978-961-03-1498-1 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je na svoji 247. seji, dne 16. 10. 2025, določil učni načrt zgodovina plesa in odrske umetnosti za izobraževalni program umetniške gimnazije - plesna smer, modul B - sodobni ples.

PRIZNANJE AVTORSTVA – NEKOMERCIALNO – DELJENJE POD ENAKIMI POGOJI

Prenova izobraževalnih programov s prenovijo ključnih programskih dokumentov (kurikuluma za vrtce, učnih načrtov ter katalogov znanj)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

KAKO SE ZNAJTI?

TIPIČNE STRANI

V dokumentu je za dijakinje in dijake, učiteljice in učitelje ipd. uporabljena moška slovnična oblika, ki velja enakovredno za oba spola.

Tema sporoča vsebinski okvir ali okvir predmetnospecifičnih zmožnosti, povezanih s cilji oz. skupinami ciljev: teme so predmetno specifične in lahko vključujejo vsebinske sklope in dejavnosti ter razvijajo veščine, zmožnosti in koncepte, ki naj bi jih dijaki izgrajevali in razvijali v procesu učenja.

Vrsta teme:
Obvezno
Izbirno
Maturitetno

Opis teme zajema ključne poudarke oz. koncepte kot okvir skupinam ciljev.

Dodatna pojasnila za temo lahko vsebujejo razlago o zasnovi teme, usmeritve in/ali navodila, ki se nanašajo na vsebino, vrsto teme, členitev teme, poimenovanje, trajanje, dejavnosti, izvedbo aktivnosti, učne pripomočke ... oz. karkoli, kar je pomembno za to temo.

IME TEME

OBVEZNO

OPIS TEME

Em fugiaspiduci sitet ut etur, in conest dipsum eosa nonsequam volorum, ommolor aut desequi duciist estrunda volorest, sandeni maximin uscillab il magnam quiam quo con explacc ullaccum alisi quidell igendam, in reptu dolupta volor sam, ut hilit laut faccumqui omnim ut doluptur, quam consequ atibus dolo dignate mporehent qui tem nonseque por aliquisimust que volestrum esed quibusdae milla conserf ernate dentiat.

Ma vellaut quatio rporrore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas molorporia doluptatis molum rae nos event, inullit incimaiozem fugiandantis et fugitisque maion ped quo odi beatur, sequi ilisqui ipidel escim reprat.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Ullatur sequo qui ut vellenderio. Re exceseq uiatur aturem eos millandio totaquis alibus iume voluptatia quis aut quamust iosant prestius, ut ommodigendis doluptaes dersped moluptae. Harum a volupta tiatur, ne veles quia voluptatia similic tatesequam, seque ventio. Hendis erum quissequo quist que con nulparum ut quuntemos et repro quod ma nimusa sae vellaut eum ulpari velent voluptu rempor a de omnimax impellu ptatiaecusa ducipsae aut evelles temolup tincil imporia simped et endes eum et molum que laborerat voluptiurem nempori bustio explabo rionsenet evenimin nis ex eum voluptam consed que volupid eliquibus, tetusda ntusam ellis ut archill uptiore rundiae nimusdam vel enit, optibea quiaspelitem lam alit re, omnis ab il mo dolupti connihi tionsequiam eicia dolo intur accusci musdaecatet faccatur? Sinctet latiam facescipsa

Ceria pa iumquam, exernam quaspiis dit eaquasit, omnis quis aut apitassum coribusda invenih icatia qui aperorum qui ut re perumquaeepd quame moditatum ipient veligna tessint iaessum, optamus, testi sediasped moluptatem aperiarn aut quodips usciate veribus.

Mi, asit volupta tuscil int aspel illit atur, eum idenist iorrum alit, nim re illitas ma nimi, iusciisita dolorrum volorepedio core, consequam quae. De nossiti officillate

Z oznako **SC** so označeni ključni cilji posameznih področij skupnih ciljev. Številčni zapis pri oznaki skupnih ciljev se navezuje na preglednico s skupnimi cilji.

Z oznako **O** so označeni obvezni cilji.

Z ležečim tiskom in oznako **I** so označeni izbirni cilji.

S krepko označenim besedilom so izpostavljeni **minimalni standardi znanja**.

Z ležečim besedilom so označeni izbirni standardi oz. standardi znanja, ki izhajajo iz izbirnih ciljev.

Dodatne pisave in oznake pri standardih so opredeljene v obvezujočih navodilih za učitelja (npr. podčrtani, M, PTI itd.)

IME SKUPINE CILJEV

CILJI

- O:** Et plabo. Nam eum fuga. Et explat. Xerro et aut que nihicia doloribus, velisci tatur
I: *Que ommodic aboribust, tesequae nimaionseni arum audit minusda dolum, si venimil itatat. Estinve litatem ut adit quid qui.* **SC** (2.2.2.1)
- I:** *Quia voluptatur aut od minverum, quas ilis et mint, eature rehenit magnatur aut exceaquam reiunt et omnis nobit vero excepel in nimagnam quat officiam que plaborpore ne culpa eum dolore aut aspicias sanihil moditam re pelias ne veri reperferes solosores dolorum, quidit ad qui dolorerun.*
O: Ibus nis auda vendio venis saperum atem quiant aut pre comniscia num at is quoditi ne estinve litatem venis saperum atem quiant. **SC** (1.3.4.2 | 2.1.1.1 | 2.1.2.1 | 2.2.1.1 | 2.2.1.2 | 3.1.3.1 | 5.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

- Dijak
- » Obisquamet faccab incium repernam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.
 - » Icillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.
 - » **Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelli quam rem simos con es est volorum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.**
 - » **Ut fuga. Nemperum fuga.**
 - » Ma vellaut quatio rporore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas
 - » Omnim ut doluptur, quam consequ.
 - » *Obisquamet faccab incium repernam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.*
 - » *Icillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.*
 - » Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelli quam rem simos con es est volorum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.
 - » *Ut fuga. Nemperum fuga.*

TERMINI:

☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint
☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	

9 Gimnazija | Zgodovina

27. 2. 2025 /// 15:45

Pojmi, ki jih dijak mora poznati oz. razumeti (in/ali znati smiselno uporabljati), lahko pa so navedeni tudi priporočeni pojmi. Nabor (strokovnih) terminov zaokrožuje in dopolnjuje posamezno temo, predstavlja pa informacijo učitelju pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnega dela. Namenjen je navedbi terminologije, ki jo na področju določene teme v določenem obdobju izobraževalne vertikale usvojijo dijaki.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

Viri in literatura,
ki so vključeni v
posamezno temo.

NASLOV TEME

- » Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Morbi eget ante eget ante hendrerit convallis vitae et purus. Donec euismod dolor sed neque condimentum, at sodales enim interdum. <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

NASLOV SKUPINE CILJEV

- » Etiam, M. (2019). Eget laoreet ipsum. Nulla facilisi.
- » Parum, V. (2025). Sequi blaborest quosam. Seque cus.
- » Morbi P. (2007). Sed ac arcu id velit facilisis aliquet. Nec tincidunt.
- » Eget O. (2010). Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla a ac turpis. Nulla et tempus nunc, vitae scelerisque tellus. Sed in tempus mi, a aliquet quam. Integer ut euismod eros, vel pretium mi. Maecenas sollicitudin.
- » Nunc N. (2023). Morbi suscipit ante quis viverra sollicitudin. Aenean ultricies.
- » Nunc N., Ante A., Sem S. (2015). Nullam congue eleifend magna in venenatis. Ut consectetur quis magna vitae sodales. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Sed A. (2024). Ut aliquet aliquam urna eget laoreet. Fusce hendrerit dolor id mauris convallis, at accumsan lectus fermentum. Nunc bibendum quam et nibh elementum consectetur.

NASLOV SKUPINE CILJEV

- » Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla, <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Nunc F.: Vivamus quis tortor et ipsum tempor laoreet id quis nunc. Phasellus quis sagittis ligula.
- » Redaktion, 2018. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

Viri in literatura, ki so vključeni
v posamezno skupino ciljev.

Hiperpovezava
do zunanjega vira

KAKO SE ZNAJTI?

STRUKTURA UČNEGA NAČRTA

KAZALO

OPREDELITEV PREDMETA..... 9

Namen predmeta..... 9

Temeljna vodila predmeta 9

Obvezujoča navodila za učitelje 10

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA..... 11

1) UVOD V TEMELJNE KONCEPTE IN ZAČETKE PLESNE IN GLEDALIŠKE UMETNOSTI V 20. STOLETJU..... 12

Temeljni koncepti in začetki plesne in gledališke umetnosti v 20. stoletju 12

2) GLEDALIŠKO-PLESNA USTVARJALNOST OD VZNIKA RITUALOV DO ORIENTALSKEGA GLEDALIŠČA IN PLESA 14

Orientalno gledališče in ples (Kitajska, Indija, Japonska)..... 14

Gledališče in ples v antični Grčiji in Rimu 16

Vloga rituala v plesu in gledališču 17

3) GLEDALIŠKO-PLESNA USTVARJALNOST OD SREDNJEGA VEKA DO POZNEGA BAROKA..... 18

Gledališče in ples v poznem baroku in rokokuju 18

Gledališče in ples v renesansi..... 20

Gledališče in ples v srednjem veku..... 21

4) GLEDALIŠKO-PLESNA USTVARJALNOST OD MEŠČANSKEGA OBDOBJA DO MODERNE DOBE 22

Začetek 20. stoletja, nastop moderne dobe ter pionirji sodobnega plesa 22

Meščansko obdobje, klasični balet in evropska romantika 24

5) GLEDALIŠKO-PLESNA USTVARJALNOST OD RAZVOJA SODOBNEGA PLESA DO AMERIŠKEGA SODOBNEGA PLESA PO DRUGI SVETOVNI VOJNI 25

Razvoj sodobnega plesa, nemški izrazni ples 25

Zgodovinske avantgarde 20. stoletja 27

Balet v prvih treh desetletjih 20. stoletja 29

Ameriški sodobni ples po drugi svetovni vojni 30

Pionirji in pionirke sodobnega plesa na Slovenskem..... 31

Ideje modernega gledališča..... 32

Ameriški sodobni ples v tridesetih letih 20. stoletja..... 33

6) GLEDALIŠKO-PLESNA USTVARJALNOST V OBDOBJU MED POSTMODERNIM PLESOM IN KONCEPTUALNIM PLESOM 34

Postmoderni ples in Judson Dance Theatre.. 35

Evropsko plesno gledališče..... 36

Razvoj evropskega modernega gledališča..... 37

Performans in sodobni gledališki koncept 38

Konceptualni ples 39

7) RAZVOJ SLOVENSKEGA SODOBNEGA PLESA OD DRUGE POLOVICE 20. STOLETJA DO DANES 40

Razvoj sodobnega plesa na Slovenskem do njegove postopne institucionalizacije v osemdesetih in devetdesetih letih 40

8) SAMOSTOJNA INTERPRETACIJA IN ANALIZA VSEBIN IN KONCEPTOV: REFLEKSIJA IN ANALIZA42

Samostojna interpretacija in analiza vsebin in konceptov: refleksija in analiza 42

VIRI IN LITERATURA PO POGAVLJIH 44

PRILOGE45

OPREDELITEV PREDMETA

NAMEN PREDMETA

Zgodovina plesa in odrske umetnosti dijake seznaja s fenomenom sodobnega plesa in odrskih umetnosti kot humanistično vedo, ki predstavlja zgodovino idej in družbenih dogajanj, izraženih v plesni in gledališki umetnosti. Z izbranimi poglavji oriše razvojno pot plesne in gledališke umetnosti od prazgodovine do sodobnosti, pri tem sta izpostavljeni njuna povezava in soodvisnost, hkrati pa tudi postopno vzpostavljanje avtonomnosti posameznih elementov (plesa, besede). Poudarek je na bistvenih premikih v umetnosti 20. stoletja, ki so sodobnemu plesu kot novi umetnosti omogočili avtonomnost in enakopravnost znotraj umetniških zvrsti. Predmet na pregleden in razumljiv način dijaka seznaja s temeljnimi značilnostmi posameznih razvojnih stopenj sodobnega plesa in odrskih umetnosti, s sodobno slovensko in tujo teoretično mislijo o fenomenih sodobnega plesa in gledališkega uprizarjanja, izbranimi avtorji sodobnega plesa in gledališča, prostorom in družbeno vlogo plesa in gledališča, recepcijo in kritičnimi refleksijami. Dijaka usposablja za estetsko doživljanje in samostojno analizo sodobnih plesnih ali gledaliških del ter iskanje povezav z vzporednimi umetnostnimi pojavi (v glasbi, umetnostni zgodovini, književnosti, filmu itd.) in z različnimi področji znanosti. Predmet zgodovina plesa in odrske umetnosti poteka v medsebojni povezavi z drugimi predmeti, predvsem strokovnimi, od splošnoizobraževalnih pa predvsem s slovenščino in umetnostno zgodovino, pa tudi s psihologijo, sociologijo, filozofijo (tudi biologijo in fiziko), pri čemer dijak pogloblja spoznavanje zgodovinskega razvoja, pojavnih oblik in vrst plesne in gledališke umetnosti ter prispevek poglobitvenih avtoric in avtorjev, ki so s svojimi avtorskimi koncepti začeli sodobno plesno ustvarjalnost. V treh letih pridobi dijak temeljno zgodovinsko znanje, razvije kognitivne in emocionalne sposobnosti ter spretnosti, nadgrajuje umetniške ambicije, razvija svojo osebno integriteto in nadgrajuje znanje v duhu sprejemanja realnosti različnih življenjskih, umetniških in ustvarjalnih perspektiv.

TEMELJNA VODILA PREDMETA

Predmet zgodovina plesa in odrske umetnosti je temeljni predmet gledališke in filmske smeri umetniške gimnazije. Dijaka seznaja s tradicionalno in sodobno, slovensko in tujo teoretično mislijo o fenomenih gledališča in filma ter z izbranimi dramskimi, gledališkimi in filmskimi umetninami, s časom in prostorom njihovega nastanka, z njihovimi avtorji, recepcijo in kritičnimi refleksijami.

V povezavi z drugimi predmeti in delavnicami dijak pogloblja spoznavanje zgodovinskega razvoja, pojavnih oblik in vrst gledaliških in filmskih umetnin. Pri tem razvija lasten kritični metajezik in zmožnosti kritične refleksije ob recepciji različnih vrst dramatike, gledaliških odrskih konkretizacij in filmskih del. V štirih letih pridobi temeljno

zgodovinsko in teoretično znanje, razvije kognitivne in emocionalne sposobnosti in spretnosti ter zadovoljuje umetniške ambicije. Sproti preverja razčlenjevalne uprizoritvene in filmske spretnosti, dopolnjuje in korigira zamisli ter zamišljeno gledališko ali filmsko podobo. Pridobljeno znanje, zmožnosti in spretnosti mu pomagajo pri osebni rasti in nadaljnjem študiju.

Predmet s preglednim in razumljivim seznanjanjem dijakov s splošnimi določili, temeljnimi izraznimi sredstvi, osnovnimi tehnologijami, zgodovinskimi poudarki ter razvojnimi fazami svetovne in domače kinematografije prispeva k celovitosti doumevanja vloge filmske ustvarjalnosti v ustroju sodobne civilizacije. S podajanjem ključnih dosežkov, idejnih in kreativnih vidikov filmskega medija, s katerimi je vplival na svojo sočasnost, pri dijaku razvija zavedanje njegovega izjemnega vpliva na posameznika in družbo. Skozi interpretiranje filma kot »sedme umetnosti«, ki vsebuje določila vrste drugih umetnostnih izražanj, opozarja na njegov pomen v najširšem umetnostnem kontekstu.

OBVEZUJOČA NAVODILA ZA UČITELJE

Temeljne naloge, ki jih mora učitelj izpolniti s pomočjo tega učnega načrta, so, da dijaka pripelje do (po kriterijih) zadovoljivih znanj ter jih spozna z uporabnostjo poznavanja zgodovine plesa in odrske umetnosti v plesnem prostoru in v vsakdanjem življenju. Učitelj spodbuja in pomaga dijaku razviti pozitiven odnos do plesa in plesnega ustvarjanja ter njegovih bližnjih umetniških kontekstov in referenc. Učenje in poučevanje zgodovine plesa in odrske umetnosti bo uspešno, če bo celostno, dejavno, disciplinirano in ustvarjalno. Tak pristop omogoča in spodbuja doseganje splošnih in procesno-operativnih ciljev na plesnem in razvojnem ustvarjalnem področju.

Pri izbiri tehničnih in ustvarjalnih vsebin naj bo vodilo predhodno poznavanje in obvladovanje različnih vidikov in obdobj zgodovine plesa in odrske umetnosti posameznega letnika dijakov.

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA

1) UVOD V TEMELJNE KONCEPTE IN ZAČETKE PLESNE IN GLEDALIŠKE UMETNOSTI V 20. STOLETJU

OBVEZNO

OPIS TEME

Temeljni koncepti in začetki plesne in gledališke umetnosti v 20. stoletju predstavljajo jedrnat zgodovinski pregled in analizirajo strokovne pojme, kot so sodobni ples, svobodni ples, izrazni ples, koreografija, kompozicija, metodologija, umetniški postopki, umetniške strategije. Ob tem gre tudi za pregledno zgodovino slovenskega plesa v 20. stoletju in ključnimi ustvarjalci in ustvarjalkami na tem področju.

TEMELJNI KONCEPTI IN ZAČETKI PLESNE IN GLEDALIŠKE UMETNOSTI V 20. STOLETJU

CILJI

Dijak:

O: spoznava strnjen pregled zgodovine sodobnega plesa v 20. stoletju;

SC (1.3.2.1)

O: spoznava, razume in uporablja ključne terminološke pojme, kot so sodobni ples, svobodni ples, izrazni ples, koreografija, kompozicija, metodologija, umetniški postopki, umetniške strategije in raziskave;

SC (1.1.2.1)

O: se seznani s pregledno zgodovino slovenskega sodobnega plesa v 20. stoletju in ključnimi ustvarjalci in ustvarjalkami na tem področju.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» izkaže znanje o s strnjenem pregledu zgodovine sodobnega plesa v 20. stoletju;

- » izkaže znanje in uporabo ključnih terminoloških pojmov, kot so sodobni ples, svobodni ples, izrazni ples, koreografija, kompozicija, metodologija, umetniški postopki, umetniške strategije in raziskave;
- » izkaže poznavanje zgodovine slovenskega sodobnega plesa v 20. stoletju in ključnimi ustvarjalci in ustvarjalkami na tem področju.

TERMINI

◦ sodobni ples ◦ svobodni ples ◦ izrazni ples ◦ koreografija ◦ kompozicija ◦ metodologija ◦ umetniški postopki ◦ umetniške strategije ◦ umetniške raziskave

2) GLEDALIŠKO-PLESNA USTVARJALNOST OD VZNIKA RITUALOV DO ORIENTALSKEGA GLEDALIŠČA IN PLESA

OBVEZNO

OPIS TEME

V predstavitvi zgodovinskega obdobja, ki zajema čas od vznika ritualov do orientalskega gledališča in plesa, se dijak seznani s tremi historičnimi sklopi:

- » Vloga rituala v plesu in gledališču
- » Gledališče in ples v antični Grčiji in Rimu
- » Orientalno gledališče in ples (Kitajska, Indija, Japonska)

Pri tem se dijak sreča z vsebinami o začetkih plesne umetnosti kot prvobitne dejavnosti človeka, s pojmi, kot so plemenska kultura, primitivno, ritual ali obred (struktura, vloge, pomen), pri tem raziskuje tudi sodobne rituale, ki jih sočasno že razlikuje od »sodobnih«. Nadalje se seznani z grškim in rimskim gledališčem ter njunimi uprizoritvenimi praksami, ob tem razčlenjuje, interpretira in vrednoti estetske kvalitete in posebnosti antičnega gledališča in plesa. Sreča se s terminološkimi pojmi, kot so choreia, ditiramb, izvor grškega gledališča in drame, struktura grškega odra in rimska arhitektura, vloga plesa v grškem in rimskem gledališču, tragedija, komedija, katarza, pantomima, mim. Zatem usvoji tudi značilnosti orientalskega gledališča in neevropske uprizoritvene prakse, ki so najbolj vplivale na evropsko plesno in gledališko kulturo.

ORIENTALNO GLEDALIŠČE IN PLES (KITAJSKA, INDIJA, JAPONSKA)

CILJI

Dijak:

O: spozna orientalsko gledališče in tradicionalne neevropske uprizoritvene prakse, ki so najbolj vplivale na evropsko plesno in gledališko kulturo;

SC (1.3.2.1)

- : raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti ritualne, plesne, gledališke, estetske kvalitete in posebnosti orientalskega okolja;
- : spoznava in uporablja pojme hindujska drama, Knjiga o plesu, katakali, kitajsko gledališče – primeri konvencije, Pekinška opera, no, kabuki, bunraku.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » **pozna orientalsko gledališče in tradicionalne neevropske uprizoritvene prakse, ki so najbolj vplivale na evropsko plesno in gledališko kulturo;**
- » izkaže znanje ritualnih, plesnih, gledaliških in estetskih kvalitet ter posebnosti orientalskega okolja;
- » **razume in uporabi pojme hindujska drama, Knjiga o plesu, katakali, kitajsko gledališče – primeri konvencije, Pekinška opera, no, kabuki, bunraku.**

TERMINI

- orientalsko gledališče

GLEDALIŠČE IN PLES V ANTIČNI GRČIJI IN RIMU

CILJI

Dijak:

- : spoznava grško in rimsko gledališče ter njuno uprizoritveno prakso;
- : raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti uprizoritvene in estetske kvalitete ter posebnosti antičnega gledališča in plesa;
- SC (1.1.4.1)
- : spoznava in uporablja terminološke pojme, kot so choreia, ditiramb, izvor grškega gledališča in drame, struktura grškega odra in rimska arhitektura, vloga plesa v grškem in rimskem gledališču, tragedija, komedija, katarza, pantomima, mim.
- SC (1.1.2.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pozna grško in rimsko gledališče ter njuno uprizoritveno prakso;
- » analitično in samostojno razišče, razčleni, interpretira in vrednoti uprizoritvene in estetske kvalitete ter posebnosti antičnega gledališča in plesa;
- » pozna in praktično ter teoretsko uporablja terminološke pojme, kot so choreia, ditiramb, izvor grškega gledališča in drame, struktura grškega odra in rimska arhitektura, vloga plesa v grškem in rimskem gledališču, tragedija, komedija, katarza, pantomima, mim.

VLOGA RITUALA V PLESU IN GLEDALIŠČU

CILJI

Dijak:

○: se seznani z začetki plesne umetnosti kot prvobitne dejavnosti človeka;

SC (1.3.2.1)

○: usvaja in uporablja temeljne pojme, kot so plemenska kultura, primitivno, ritual ali obred (struktura, vloge, pomen);

SC (1.3.2.1 | 4.1.1.1 | 2.2.2.1)

○: raziskuje sodobne rituale (razlikuje tradicionalne vloge ritualov od »sodobnih«).

SC (4.3.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» pozna teorijo začetkov plesne umetnosti kot prvobitne dejavnosti človeka;

» razume in uporabi temeljne pojme, kot so plemenska kultura, primitivno, ritual ali obred (struktura, vloge, pomen);

» prepozna in opiše sodobne rituale in zna kritično razlikovati razmerje med tradicionalnimi vlogami ritualov in »sodobnimi«.

TERMINI

◦ plemenska kultura ◦ primitivno ◦ ritual ◦ obred

3) GLEDALIŠKO-PLESNA USTVARJALNOST OD SREDNJEGA VEKA DO POZNEGA BAROKA

OBVEZNO

OPIS TEME

V gledališko-plesni ustvarjalnosti od obdobja srednjega veka do poznega baroka se dijak seznani s srednjeveškim gledališčem in tedanjo uprizoritveno prakso, tj. uprizarjanjem duhovnih iger v cerkvah in pred njimi (na trgih), poganske obrede ter razvoj tradicionalnih plesov, pri tem raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti ritualne in gledališke ter estetske kvalitete in posebnosti obdobja ter usvoji in uporabi pojme, kot so koral, poganski rituali in liturgija, slavljenje hostije, binkošti, liturgična drama, mirakel, moraliteta, misterij, pasijon, ciklične igre/simultano uprizarjanje. Naknadno preide v čas renesanse, kjer je na vrsti opredeljevanje renesančnih družabnih plesov in gledališča ter na tedanjo uprizoritveno prakso; pri tem raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti uprizoritvene in estetske kvalitete ter posebnosti renesančnega gledališča, plesa in pripadajoče glasbe; obenem tudi razlikuje med ljudskimi in družabnimi plesi ter usvoji in uporabi pojme pastoralna igra, opera, commedia dell'arte, maska, improvizacija, dvorni balet v pozni renesansi, razvoj plesne teorije. Zatem sledi obdobje gledališča in plesa v poznem baroku in rokokoju, kjer se seznani z evropskim klasicističnim baročnim gledališčem in tedanjo uprizoritveno prakso; prav tako raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti posledice nasprotovanja gledališču, ponovno oživetev v restavracijski dobi, prevladujoči vpliv italijanske tradicije, otvoritev plesnega konservatorija v Parizu leta 1713, profesionalizacijo baleta ter opredeljuje in uporablja pojme baročni družabni plesi, gledališkoodrski ples, Kraljičin balet, dvorni balet, razvoj in profesionalizacija baleta, Veliki kraljevi balet, Kraljevska akademija za ples 1661 ter jih razčlenjuje in povezuje z glasbo, zgodovino in umetnostno zgodovino.

GLEDALIŠČE IN PLES V POZNEM BAROKU IN ROKOKOJU

CILJI

Dijak:

- : spoznava evropsko klasicistično baročno gledališče in tedanjo uprizoritveno prakso;
- : raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti plesne, gledališke in estetske kvalitete baleta in opere na dvoru Ludvika IV. ter njegov vpliv na razvoj profesionalnega baleta in plesno umetnost;
- SC (1.1.4.1)

○: raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti posledice nasprotovanja gledališču, ponovno oživitev v restavracijski dobi, prevladujoči vpliv italijanske tradicije, otvoritev plesnega konservatorija v Parizu leta 1713, profesionalizacijo baleta;

○: spoznava in uporablja pojme baročni družabni plesi, gledališkoodrski ples, Kraljičin balet, dvorni balet, razvoj in profesionalizacija baleta, Veliki kraljevi balet, Kraljevska akademija za ples 1661 ter jih razčlenjuje in povezuje z glasbo, zgodovino in umetnostno zgodovino.

SC (1.1.2.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pozna in opiše evropsko klasicistično baročno gledališče in tedanjo uprizoritveno prakso;
- » pojasni in opiše plesne, gledališke in estetske kvalitete baleta in opere na dvoru Ludvika IV. ter njegov vpliv na razvoj profesionalnega baleta in plesno umetnost;
- » razloži posledice nasprotovanja gledališču, ponovno oživitev v restavracijski dobi, prevladujoči vpliv italijanske tradicije, otvoritev plesnega konservatorija v Parizu leta 1713, profesionalizacijo baleta;
- » opredeli in analitično uporabi pojme baročni družabni plesi, gledališko odrski ples, Kraljičin balet, dvorni balet, razvoj in profesionalizacija baleta, Veliki kraljevi balet, Kraljevska akademija za ples 1661 ter jih razčlenjuje in povezuje z glasbo, zgodovino in umetnostno zgodovino.

TERMINI

- baročni družabni plesi ○ gledališkoodrski ples ○ dvorni balet

GLEDALIŠČE IN PLES V RENESANSI

CILJI

Dijak:

- : opredeli renesančni družabni ples in gledališče ter tedanjo uprizoritveno prakso;
- : raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti uprizoritvene in estetske kvalitete ter posebnosti renesančnega gledališča, plesa in pripadajoče glasbe;
- : razlikuje med ljudskimi in družabnimi plesi ter usvojijo in uporabijo pojme pastoralna igra, opera, commedia dell'arte, maska, improvizacija, dvorni balet v pozni renesansi, razvoj plesne teorije.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » opredeli renesančni družabni ples in gledališče ter tedanjo uprizoritveno prakso;
- » zna analitično in natančno raziskovati, razčlenjevati, interpretirati in vrednotiti uprizoritvene in estetske kvalitete ter posebnosti renesančnega gledališča, plesa in pripadajoče glasbe;
- » kritično razlikuje med ljudskimi in družabnimi plesi ter usvoji in uporabi pojme pastoralna igra, opera, commedia dell'arte, maska, improvizacija, dvorni balet v pozni renesansi, razvoj plesne teorije.

TERMINI

- renesančni družabni ples ○ ljudski plesi ○ pastoralna igra ○ opera ○ commedia dell'arte ○ maska
- improvizacija ○ dvorni balet

GLEDALIŠČE IN PLES V SREDNJEM VEKU

CILJI

Dijak:

○ opredeli srednjeveško gledališče in tedanjo uprizoritveno prakso, tj. uprizarjanje duhovnih iger v cerkvah in pred njimi (na trgih), poganške obrede ter razvoj tradicionalnih plesov;

SC (2.1.1.1)

○ raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti ritualne in gledališke ter estetske kvalitete in posebnosti obdobja ter usvaja in uporablja pojme, kot so koral, poganški rituali in liturgija, slavljenje hostije, binkošti, liturgična drama, mirakel, moraliteta, misterij, pasijon, ciklične igre/simultano uprizarjanje;

○ spozna Vidov ples, mrtvaški ples (Dance macabre) in prve družabne ples v srednjem veku.

SC (1.3.5.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» opredeli in opiše srednjeveško gledališče in tedanjo uprizoritveno prakso, tj. uprizarjanje duhovnih iger v cerkvah in pred njimi (na trgih), poganške obrede ter razvoj tradicionalnih plesov;

» pojasni ritualne in gledališke ter estetske kvalitete in posebnosti obdobja ter zna uporabiti pojme, kot so koral, poganški rituali in liturgija, slavljenje hostije, binkošti, liturgična drama, mirakel, moraliteta, misterij, pasijon, ciklične igre/simultano uprizarjanje;

» pozna in opiše Vidov ples, mrtvaški ples (Dance macabre) in prve družabne ples v srednjem veku.

TERMINI

○ koral ○ poganški rituali in liturgija ○ hostija ○ binkošti ○ mirakel ○ moraliteta ○ misterij ○ pasijon ○ Vidov ples ○ mrtvaški ples (Dance macabre)

4) GLEDALIŠKO-PLESNA USTVARJALNOST OD MEŠČANSKEGA OBDOBJA DO MODERNE DOBE

OBVEZNO

OPIS TEME

V obdobjih med meščanskim obdobjem, klasičnim baletom in evropsko romantiko ter začetkom 20. stoletja in nastopom moderne dobe ter pionirji sodobnega plesa se dijak seznani z začetki romantičnega baleta in meščanske drame ter s takratno uprizoritveno prakso. Pri tem spozna balet akcije (ballet d'action); opredeli evropski romantični ples, gledališče in najpomembnejše baletne ter se seznani s ključnimi avtorji baletne glasbe. V obdobju začetka 20. stoletja, nastopa moderne dobe ter pionirjev/pionirk sodobnega plesa se dijak sreča s pojmom *fin de siècle* in začetkom 20. stoletja, takratnimi družbenimi spremembami in novim občutkom modernosti, z značilnostmi plesnih in gledaliških reform na začetku 20. stoletja in njihovim vplivom na tedanjo evropsko, ameriško in slovensko uprizoritveno prakso. Pri tem raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti uprizoritvene in estetske kvalitete ter posebnosti gledaliških reformistov, ki osvobajajo gledališče in ga konstituira kot avtonomno umetniško formo (E. G. Craig, A. Appia); prav tako posebnosti plesnih reformistov na začetku 20. stoletja, ko telo postane avtonomno izrazno sredstvo (E. J. Dalcroze, I. Duncan, R. St. Denis in T. Shawn, L. Fuller). Spoznava pojme industrializacija, avtomatizacija, fin de siècle, dekadence, simbolizem, nova senzibilnost, bohemizem, spleen, Gesamtkunstwerk, nadmarioneta, Monte Verita, euritmika, abstrakcija, novi rituali, imaginacija, feminizem, teozofija, art nouveau (secesija), litografija, pointilizem, radij itd.

ZAČETEK 20. STOLETJA, NASTOP MODERNE DOBE TER PIONIRJI SODOBNEGA PLESA

CILJI

Dijak:

O: opredeli fin de siècle in začetek 20. stoletja, označi družbene spremembe in novi občutek modernosti, spozna značilnosti plesnih in gledaliških reform na začetku 20. stoletja in njihov vpliv na tedanjo evropsko, ameriško in slovensko uprizoritveno prakso;

SC (2.2.1.1 | 5.1.3.1)

O: raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti uprizoritvene in estetske kvalitete ter posebnosti gledaliških reformistov, ki osvobajajo gledališče in ga konstituira kot avtonomno umetniško formo (E. G. Craig, A. Appia);

🟡: raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti uprizoritvene in estetske kvalitete ter posebnosti plesnih reformistov na začetku 20. stoletja, ko telo postane avtonomno izrazno sredstvo (E. J. Dalcroze, I. Duncan, R. St. Denis in T. Shawn, L. Fuller);

🟡: usvaja in uporablja pojme industrializacija, avtomatizacija, fin de siècle, dekadenca, simbolizem, nova senzibilnost, bohemizem, spleen, Gesamtkunstwerk, nadmarioneta, Monte Verita, euritmika, abstrakcija, novi rituali, imaginacija, feminizem, teozofija, art nouveau (secesija), litografija, pointilizem, radij;

SC (4.1.1.1)

🟢: med raziskovanjem in iskanjem podatkov s pomočjo spletnih orodij razvija digitalno pismenost, vključno z varno in odgovorno uporabo digitalnih tehnologij.

SC (4.4.2.1 | 4.3.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » opredeli značilnosti obdobja *fin de siècle* in začetka 20. stoletja;
- » analizira ključne družbene spremembe ter pojasni novi občutek modernosti;
- » opiše značilnosti plesnih in gledaliških reform na začetku 20. stoletja;
- » razloži vpliv teh reform na evropsko, ameriško in slovensko uprizoritveno prakso;
- » opiše in pojasni uprizoritvene in estetske kvalitete ter posebnosti gledaliških reformistov, ki osvobajajo gledališče in ga konstituirajo kot avtonomno umetniško formo (E. G. Craig, A. Appia);
- » opiše in pojasni uprizoritvene in estetske kvalitete ter posebnosti plesnih reformistov na začetku 20. stoletja, ko telo postane avtonomno izrazno sredstvo (E. J. Dalcroze, I. Duncan, R. St. Denis in T. Shawn, L. Fuller);
- » razloži pomen izbranih pojmov (industrializacija, avtomatizacija, *fin de siècle*, dekadenca, simbolizem, nova senzibilnost, bohemizem, spleen, *Gesamtkunstwerk*, nadmarioneta, Monte Verità, euritmika, abstrakcija, novi rituali, imaginacija, feminizem, teozofija, *art nouveau* – secesija, litografija, pointilizem, radij) ter jih smiselno uporabi pri analizi družbenih, umetniških in uprizoritvenih pojavov na prelomu 19. in 20. stoletja.

TERMINI

- industrializacija ◦ avtomatizacija ◦ fin de siècle ◦ dekadenca ◦ simbolizem ◦ nova senzibilnost
- bohemizem ◦ spleen ◦ Gesamtkunstwerk ◦ nadmarioneta ◦ Monte Verita ◦ euritmika ◦ abstrakcija
- imaginacija ◦ feminizem ◦ teozofija ◦ art nouveau (secesija) ◦ litografija ◦ pointilizem ◦ radij

MEŠČANSKO OBDOBJE, KLASIČNI BALET IN EVROPSKA ROMANTIKA

CILJI

Dijak:

○: se seznaja z začetki romantičnega baleta in meščanske drame ter s takratno uprizoritveno prakso;

SC (1.3.2.1)

○: spoznava balet akcije (ballet d'action);

○: spoznava evropski romantični ples, gledališče in najpomembnejše baletne ter se seznaja s ključnimi avtorji baletne glasbe.

SC (2.2.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» izkaže znanje o začetkih romantičnega baleta in meščanske drame ter s takratno uprizoritveno prakso;

» poglobljeno pozna balet akcije (ballet d'action);

» natančno opredeli evropski romantični ples, gledališče in najpomembnejše baletne ter pozna ključne avtorje baletne glasbe.

TERMINI

◦ balet akcije (ballet d'action)

5) GLEDALIŠKO-PLESNA USTVARJALNOST OD RAZVOJA SODOBNEGA PLESA DO AMERIŠKEGA SODOBNEGA PLESA PO DRUGI SVETOVNI VOJNI

OBVEZNO

OPIS TEME

Tema obravnava razvoj sodobnega plesa z osredotočenostjo na nemški izrazni ples (Ausdruckstanz), njegove značilnosti in tedanjo uprizoritveno prakso (labanotacija, eukinetika, ikozaeder, gibalni tok, ekspresija). Vključuje pregled zgodovinskih avantgard 20. stoletja, kot so dadaizem, futurizem, kubizem, nemški Bauhaus in ruska avantgarda, ter povezane pojme in termine (dada, Cabaret Voltaire, kaotičnost, performans, happening, manifest, futuristična sinteza, kubizem, triadni balet, biomehanika, taylorizem). Dijaki se seznanijo tudi z baletno uprizoritveno prakso v prvih treh desetletjih 20. stoletja, zlasti z ruskim in švedskim baletom ter pomembnimi ustvarjalci: S. P. Djagilev, V. Nižinski, B. Nižinska, G. Balanchin in M. Fokin. Pri ameriškem sodobnem plesu v tridesetih letih 20. stoletja se uporablja termine, kot so sistematizacija, tehnika graham, kontrakcija, release, gravitacija, balans. Poglavje se osredotoča tudi na pionirje in pionirke sodobnega plesa na Slovenskem: vrednotenje in interpretacija plesne, gledališke in estetske kvalitete ter posebnosti začetnikov sodobnega plesa na Slovenskem (P. in P. Mlakar, M. Vidmar in K. Delak). Sledijo ideje modernega gledališča: B. Brecht in A. Artaud, usvajanje terminov epsko gledališče, epska drama, potujitev, reteatralizacija, spektakel, gledališče krutosti. Poglavje se sklene z ameriškim sodobnim plesom po drugi svetovni vojni, ko nastopijo abstraktni ekspresionizem, modernizem, beatniki, popart, naključje, notranja dinamika, dihotomija; razčlenjuje, interpretira in vrednoti se Cunninghamov in Cageov vpliv na elektronsko glasbo, na razvoj plesnega filma in računalniških programov.

RAZVOJ SODOBNEGA PLESA, NEMŠKI IZRAZNI PLES

CILJI

Dijak:

○: opredeli temeljne značilnosti nemškega izraznega plesa (Ausdruckstanz) ter tedanjo uprizoritveno prakso;

○: raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti uprizoritvene in estetske kvalitete izraznega ali ekspresionističnega plesa, spozna dela R. Labana, M. Wigman in vlogo koreografije Zelena miza K. Joosa v nacistični Nemčiji;

○: usvaja in uporablja pojme labanotacija, eukinetika, ikozaeder, gibalni tok, ekspresija, Hexentanz, tekmovanje A. I. D. leta 1932 v Parizu;

SC (1.1.2.2)

!: prepozna vpliv umetniških praks na zdravje in dobrobit ter zavedanje varnostnih vidikov v umetniškem kontekstu.

SC (3.2.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » natančno opredeli temeljne značilnosti nemškega izraznega plesa (*Ausdrucktanz*) ter tedanjo uprizoritevno prakso;
- » natančno in analitično razišče, razčleni ter interpretira uprizoritvene in estetske značilnosti izraznega in ekspresionističnega plesa;
- » ovrednoti pomen del Rudolfa Labana in Mary Wigman ter pojasni vlogo koreografije *Zelena miza* Kurta Joosa v kontekstu nacistične Nemčije;
- » zna teoretično pojasniti in praktično uporabiti pojme *labanotacija*, eukinetika, ikozaeder, gibalni tok, ekspresija ter interpretira pomen koreografije *Hexentanz* in zgodovinskega dogodka – tekmovanja A.I.D. leta 1932 v Parizu – v kontekstu razvoja sodobnega plesa.

TERMINI

○ labanotacija ○ eukinetika ○ gibalni tok ○ ekspresija ○ Hexentanz

ZGODOVINSKE AVANTGARDE 20. STOLETJA

CILJI

Dijak:

- O:** opredeli temeljne značilnosti zgodovinskih avantgardnih gibanj do poznih tridesetih let 20. stoletja in uprizoritveno prakso posameznih avantgardnih tokov (dadaizem, futurizem, kubizem, nemški Bauhaus in ruska avantgarda);
 - O:** interpretira in vrednoti gledališke, plesne, uprizoritvene (performativne) in estetske kvalitete ter posebnosti izbranih avantgardnih tokov ter posameznih avtorjev, kot so F. Picabia (Realache), F. T. Marinetti (manifest futurističnega plesa), V. de Saint-Point (manifest futurističnega poželenja), P. Picasso, V. Kandinski, gibanje Bauhaus in O. Schlemmer, ruska avantgarda in V. E. Meyerhold;
 - O:** usvoji in uporabi pojme ter termine dada, Cabaret Voltaire, kaotičnost, performans, happening, manifest, futuristična sinteza, kubizem, triadni balet, biomehanika, taylorizem ter raziskuje in opredeljuje vpliv avantgardnih gibanj na balet v prvih treh desetletjih 20. stoletja; raziskuje, opredeljuje in razčlenjujejo slovensko zgodovinsko avantgardo in retro avantgardo;
 - I:** *krepi interes za različne oblike izražanja in kritičnega vrednotenja različnih stališč do plesne in gledališke umetnosti.*
- SC** (2.1.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » zna opredeliti temeljne značilnosti zgodovinskih avantgardnih gibanj do poznih tridesetih let 20. stoletja in uprizoritveno prakso posameznih avantgardnih tokov (dadaizem, futurizem, kubizem, nemški Bauhaus in ruska avantgarda);
- » interpretira in analitično ovrednoti gledališke, plesne, uprizoritvene (performativne) in estetske značilnosti izbranih avantgardnih tokov;
- » prepozna posebnosti posameznih avtorjev in njihovih del (npr. F. Picabia – *Relâche*, F. T. Marinetti – manifest futurističnega plesa, V. de Saint-Point – manifest futurističnega poželenja, P. Picasso, V. Kandinski, gibanje Bauhaus in O. Schlemmer, ruska avantgarda in V. E. Meyerhold);
- » pojasni vpliv teh tokov in avtorjev na razvoj sodobnih uprizoritvenih praks;
- » pojasni pomen pojmov (*dada*, Cabaret Voltaire, kaotičnost, performans, happening, manifest, futuristična sinteza, kubizem, triadni balet, biomehanika, taylorizem) ter jih smiselno uporabi pri analizi in interpretaciji avantgardnih uprizoritvenih praks in vpliva teh gibanj na balet v prvih treh desetletjih 20. stoletja; opredeli in razčleni značilnosti slovenske zgodovinske avantgarde in retro avantgarde.

TERMINI

◦ dadaizem ◦ futurizem ◦ kubizem ◦ nemški Bauhaus ◦ ruska avantgarda

BALET V PRVIH TREH DESETLETJIH 20. STOLETJA

CILJI

Dijak:

- : spozna baletno uprizoritveno prakso v prvih treh desetletjih 20. stoletja, predvsem ruski in švedski balet;
- : raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti estetske kvalitete ter posebnosti del ruskih eksperimentatorjev; interpretira in vrednoti pomen S. P. Djagileva, dela V. Nižinskega, B. Nižinske, G. Balanchina, M. Fokina idr.

SC (4.1.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » kritično reflektira baletno uprizoritveno prakso v prvih treh desetletjih 20. stoletja, predvsem ruski in švedski balet;
- » analizira in interpretira estetske značilnosti del ruskih eksperimentatorjev;
- » pojasni in ovrednoti pomen Sergeja Djagileva ter del V. Nižinskega, B. Nižinske, G. Balanchina, M. Fokina idr.

TERMINI

○ ruski balet ○ švedski balet

AMERIŠKI SODOBNI PLES PO DRUGI SVETOVNI VOJNI

CILJI

Dijak:

🔵: pogloblja znanje o ameriškem sodobnem plesu po drugi svetovni vojni, o povezavi med tedanjo uprizoritveno prakso in različnimi umetnostnimi zvrstmi; raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti plesne, gledališke, uprizoritvene in estetske kvalitete ter posebnosti izbranih avtorjev (M. Cunningham – v povezavi z J. Cageom in R. Rauschenbergom, A. Nikolais, P. Taylor in A. Ailey);

🔵: usvaja in uporablja pojme in termine abstraktni ekspresionizem, modernizem, beatniki, popart, naključje, notranja dinamika, dihotomija; razčlenjuje, interpretira in vrednoti Cunninghamov in Cageov vpliv na elektronsko glasbo, na razvoj plesnega filma in računalniških programov; spoznava, razčlenjuje in interpretira prevedeno beatniško prozo in poezijo (A. Ginsberg, W. S. Burroughs, J. Kerouac).

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» opredeli ameriški sodobni ples po drugi svetovni vojni ter tedanjo uprizoritveno prakso in povezavo med različnimi umetnostnimi zvrstmi; opiše in pojasni plesne, gledališke, uprizoritvene in estetske kvalitete ter posebnosti izbranih avtorjev (M. Cunningham – v povezavi z J. Cageom in R. Rauschenbergom, A. Nikolais, P. Taylor in A. Ailey);

» pravilno uporabi pojme in termine abstraktni ekspresionizem, modernizem, beatniki, popart, naključje, notranja dinamika, dihotomija; pojasni Cunninghamov in Cageov vpliv na elektronsko glasbo, na razvoj plesnega filma in računalniških programov; pozna, razčleni in interpretira prevedeno beatniško prozo in poezijo (A. Ginsberg, W. S. Burroughs, J. Kerouac).

TERMINI

◦ abstraktni ekspresionizem ◦ modernizem ◦ beatniki ◦ popart ◦ notranja dinamika ◦ dihotomija

PIONIRJI IN PIONIRKE SODOBNEGA PLESA NA SLOVENSKEM

CILJI

Dijak:

- O:** spozna začetke slovenskega sodobnega plesa na začetku 20. stoletja ter tedanjo uprizoritveno prakso;
 - O:** razčlenjuje, interpretira in vrednoti plesne, gledališke in estetske kvalitete ter posebnosti začetnikov sodobnega plesa na Slovenskem (P. in P. Mlakar, M. Vidmar in K. Delak);
 - I:** oblikuje kritičen pogled na izbrana reprezentativna dela svetovne in slovenske plesne in gledališke umetnosti.
- SC** (2.2.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » **zna natančno opredeliti začetke slovenskega sodobnega plesa na začetku 20. stoletja ter tedanjo uprizoritveno prakso;**
- » analitično razčleni in poglobljeno interpretira in ovrednoti plesne, gledališke in estetske kvalitete ter posebnosti začetnikov sodobnega plesa na Slovenskem (P. in P. Mlakar, M. Vidmar in K. Delak).

IDEJE MODERNEGA GLEDALIŠČA

CILJI

Dijak:

- se seznaja z idejami modernega gledališča v prvi polovici 20. stoletja in s tedanjo uprizoritveno prakso; raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti gledališke in estetske kvalitete B. Brechta in A. Artauda;
- usvaja in uporablja termine, kot so epsko gledališče, epska drama, potujitev (Verfremdung), reteatralizacija, spektakel, gledališče krutosti.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pozna ideje modernega gledališča v prvi polovici 20. stoletja in tedanjo uprizoritveno prakso; analitično razišče, razčleni, interpretira in ovrednoti gledališke in estetske kvalitete B. Brechta in A. Artauda;
- » pojasni pomen terminov (epsko gledališče, epska drama, potujitev (Verfremdung), reteatralizacija, spektakel, gledališče krutosti) ter jih smiselno uporabi pri analizi in interpretaciji izbranih uprizoritvenih praks.

TERMINI

○ epsko gledališče ○ epska drama ○ potujitev (Vefremdung) ○ reteatralizacija ○ spektakel ○ gledališče krutosti

AMERIŠKI SODOBNI PLES V TRIDESETIH LETIH 20. STOLETJA

CILJI

Dijak:

O: spozna ameriški sodobni ples v tridesetih letih 20. stoletja; raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti plesne, gledališke in estetske kvalitete ter posebnosti izbranih avtorjev in njihovih del (M. Graham, D. Humphrey, C. Weidman);

O: usvoji in uporabi pojme in termine sistematizacija, tehnika graham, kontrakcija, release, gravitacija, balans itd.

SC (1.1.2.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» **pozna značilnosti ameriškega sodobnega plesa v tridesetih letih 20. stoletja**; analitično razižče, razčleni, interpretira in ovrednoti plesne, gledališke in estetske kvalitete ter posebnosti izbranih avtorjev in njihovih del (M. Graham, D. Humphrey, C. Weidman);

» **pojasni pomen pojmov in terminov (sistematizacija, tehnika Graham, kontrakcija, release, gravitacija, balans ipd.) ter jih smiselno uporabi.**

TERMINI

◦ sistematizacija ◦ tehnika graham ◦ kontrakcija ◦ release ◦ gravitacija ◦ balans

6) GLEDALIŠKO-PLESNA USTVARJALNOST V OBDOBJU MED POSTMODERNIM PLESOM IN KONCEPTUALNIM PLESOM

OBVEZNO

OPIS TEME

Gledališko-plesna ustvarjalnost v obdobju med postmodernim plesom in konceptualnim plesom vključuje poglavja Postmoderni ples in Judson Dance Theatre, Evropsko plesno gledališče, Razvoj evropskega modernega gledališča, Performans in sodobni gledališki koncepti in Konceptualni ples. Pri tem se dijak ob Postmodernem plesu in Judson Dance Theatre sreča s temeljnimi karakteristikami postmodernizma, obdobjem in okoliščinami ameriškega postmoderne plesa v letih od 1960 do 1975 in tedanjo uprizoritveno prakso; interpretira in vrednoti plesne kvalitete izbranih avtorjev in njihovih del (T. Brown, S. Paxton, Y. Rainier, Judson Church Theatre, J. Limon); uporablja pojme medbesedilnost, simultanost, gravitacija, kontaktna improvizacija, fluid in flow. Pri poglavju Evropsko plesno gledališče dijak raziskuje plesne in gledališke kvalitete ter posebnosti avtorjev nemškega plesnega teatra (J. Kresnik, S. Waltz in P. Bausch); interpretira plesne in estetske kvalitete predstavnikov belgijskega »plesnega booma«. Pri Razvoju evropskega modernega gledališča dijak opredeli razvoj evropskega modernega gledališča; ob tem raziskuje in vrednoti plesne in estetske kvalitete ter posebnosti izbranih avtorjev, njihovih idej in uprizoritvenih del (J. Grotowski, E. Barba, R. Wilson, P. Brook); ter usvoji pojme gledališče čiste forme, gledališki laboratorij, revno gledališče, prazen prostor. Pri poglavju Performans in sodobni gledališki koncepti spozna performans kot samostojno uprizoritveno prakso; ob tem raziskuje in vrednoti uprizoritvene kvalitete ter posebnosti začetnih performansov J. Fabra. V skupini ciljev Konceptualni ples raziskuje in interpretira diskurzivne kvalitete konceptualnega plesa, spoznava dela J. Bela, X. Le Roya, J. Burrowsa idr. ter širši okvir uprizoritvenih umetnosti od leta 2000 naprej; uporabi pojme konceptualni ples, diskurz, hiperrealnost, sobivanje, politike plesa, družbena koreografija, razširjena koreografija, koreografija problemov.

POSTMODERNI PLES IN JUDSON DANCE THEATRE

CILJI

Dijak:

O: spozna glavne karakteristike postmodernizma, obdobje in okoliščine ameriškega postmoderne plesa v letih od 1960 do 1975 in tedanjo uprizoritveno prakso ter povezavo med različnimi umetnostnimi zvrstmi;

SC (1.3.2.1)

O: raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti plesne, gledališke in estetske kvalitete ter posebnosti izbranih avtorjev in njihovih del (T. Brown, S. Paxton, Y. Rainier, Judson Church Theatre, J. Limon; nove sistematizacije plesnih tehnik);

SC (1.3.1.1)

O: spozna in uporablja pojme in termine citati, medbesedilnost, simultanost, gravitacija, kontaktna improvizacija, fluid in flow;

O: raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti delo članic in članov Judson Church Theatre prve in naslednjih generacij: L. Childs, D. Gordon, A. Hay, R. Morris, M. Monk, K. King, P. Neville.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» opredeli glavne karakteristike postmodernizma, obdobje in okoliščine ameriškega postmoderne plesa v letih od 1960 do 1975 in tedanjo uprizoritveno prakso ter povezavo med različnimi umetnostnimi zvrstmi;

» razloži plesne, gledališke in estetske kvalitete ter posebnosti izbranih avtorjev in njihovih del (T. Brown, S. Paxton, Y. Rainier, Judson Church Theatre, J. Limon; nove sistematizacije plesnih tehnik);

» pozna in kritično uporabi pojme ter termine citati, medbesedilnost, simultanost, gravitacija, kontaktna improvizacija, fluid in flow;

» razloži delo članic in članov Judson Church Theatre prve in naslednjih generacij: L. Childs, D. Gordon, A. Hay, R. Morris, M. Monk, K. King, P. Neville.

TERMINI

◦ citati ◦ medbesedilnost ◦ simultanost ◦ gravitacija ◦ kontaktna improvizacija ◦ fluid ◦ flow

EVROPSKO PLESNO GLEDALIŠČE

CILJI

Dijak:

- : spozna in opredeljuje glavne karakteristike evropskega plesnega gledališča;
- : raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti plesne, gledališke in estetske kvalitete ter posebnosti izbranih avtorjev nemškega plesnega teatra in njihovih uprizoritvenih del (J. Kresnik, S. Waltz in P. Bausch);
- : raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti plesne, gledališke in estetske kvalitete ter posebnosti predstavnikov belgijskega »plesnega booma« in izbranih avtorjev (A. T. de Keersmaeker, W. Vandekeybus, DV 8, J. Nadj);
- SC (4.1.1.1)
- : povezuje znanje o evropskem plesnem gledališču z začetki slovenskega plesnega gledališča.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » opredeli glavne karakteristike evropskega plesnega gledališča;
- » razloži plesne, gledališke in estetske kvalitete ter posebnosti izbranih avtorjev nemškega plesnega teatra in njihovih uprizoritvenih del (J. Kresnik, S. Waltz in P. Bausch);
- » pojasni plesne, gledališke in estetske kvalitete ter posebnosti predstavnikov belgijskega »plesnega booma« in izbranih avtorjev (A. T. de Keersmaeker, W. Vandekeybus, DV 8, J. Nadj);
- » zna povezati znanje o evropskem plesnem gledališču z začetki slovenskega plesnega gledališča.

RAZVOJ EVROPSKEGA MODERNEGA GLEDALIŠČA

CILJI

Dijak:

- : spozna razvoj evropskega modernega gledališča;
- : raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti plesne, gledališke in estetske kvalitete ter posebnosti izbranih avtorjev, njihovih idej in uprizoritvenih del (J. Grotowski, E. Barba, R. Wilson, P. Brook);
- : usvaja in uporablja pojme in termine gledališče čiste forme, gledališki laboratorij, revno gledališče, prazen prostor.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pozna razvoj evropskega modernega gledališča.

TERMINI

- gledališče čiste forme
- gledališki laboratorij
- revno gledališče
- prazen prostor

PERFORMANS IN SODOBNI GLEDALIŠKI KONCEPT

CILJI

Dijak:

- : spozna performans kot samostojno uprizoritveno prakso;
- : raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti uprizoritvene in estetske kvalitete ter posebnosti začetnih performansov J. Fabra.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pozna performans kot samostojno uprizoritveno prakso;
- » pojasni uprizoritvene in estetske kvalitete ter posebnosti začetnih performansov J. Fabra.

TERMINI

- performans

KONCEPTUALNI PLES

CILJI

Dijak:

- : raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti uprizoritvene in diskurzivne kvalitete konceptualnega plesa, spozna dela J. Bela, X. Le Roya, J. Burrowsa, M. Monnier, M. Ingvarsten in tudi osnovne elemente W. Forsytha ter širši okvir uprizoritvenih umetnosti od leta 2000 naprej;
- : uporablja pojme konceptualni ples, diskurz, hiperrealnost, sobivanje, politike plesa, družbena koreografija, razširjena koreografija, koreografija problemov.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pojasni uprizoritvene in diskurzivne kvalitete konceptualnega plesa, pozna dela J. Bela, X. Le Roya, J. Burrowsa, M. Monnier, M. Ingvarsten in tudi osnovne elemente W. Forsytha ter širši okvir uprizoritvenih umetnosti od leta 2000 naprej;
- » uporabi pojme konceptualni ples, diskurz, hiperrealnost, sobivanje, politike plesa, družbena koreografija, razširjena koreografija, koreografija problemov.

TERMINI

- konceptualni ples ○ diskurz ○ hiperrealnost ○ sobivanje ○ politika plesa ○ družbena koreografija
- razširjena koreografija ○ koreografija problemov

7) RAZVOJ SLOVENSKEGA SODOBNEGA PLESA OD DRUGE POLOVICE 20. STOLETJA DO DANES

OBVEZNO

OPIS TEME

Tema Razvoj slovenskega sodobnega plesa v drugi polovici 20. stoletja do danes razpira področje razvoja sodobnega plesa na Slovenskem do njegove postopne institucionalizacije v osemdesetih in devetdesetih letih; ob tem dijak raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti plesne, gledališke in estetske kvalitete ter posebnosti sodobnoplesnih avtorjev, njihovih uprizoritvenih del in pomen skupin (Ž. Kraigher, J. Knez, M. Vogelnik, K. Hribar in Plesni teater Ljubljana); prav tako interpretira in vrednoti plesne, gledališke in estetske kvalitete ter posebnosti gledaliških in sodobnoplesnih avtorjev in njihovih del (I. Kovač (En-knap), M. Bučar, M. Farič, M. Delak, B. Potočan, S. Ožbolt, M. Kline, L. Jurišič, G. Luštek in R. Hribar, M. Reiter, J. Menger, J. Konjar, I. Tomažin, A. Podrzavnik, J. Janša, M. Pograjc, S. Horvat, D. de Brea, B. Jablanovec, T. Janežič, J. Lorenci idr.).

RAZVOJ SODOBNEGA PLESA NA SLOVENSKEM DO NJEGOVE POSTOPNE INSTITUCIONALIZACIJE V OSEMDESETIH IN DEVETDESETIH LETIH

CILJI

Dijak:

○: spoznava razvoj sodobnega plesa na Slovenskem do njegove postopne institucionalizacije v osemdesetih in devetdesetih letih;

SC (1.3.5.1 | 1.3.2.1)

○: raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti plesne, gledališke in estetske kvalitete ter posebnosti sodobnoplesnih avtorjev, njihovih uprizoritvenih del in pomen skupin (Ž. Kraigher, J. Knez, M. Vogelnik, K. Hribar in Plesni teater Ljubljana);

○: raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti plesne, gledališke in estetske kvalitete ter posebnosti gledaliških in sodobnoplesnih avtorjev in njihovih del (I. Kovač (En-knap), M. Bučar, M. Farič, M. Delak, B. Potočan, S. Ožbolt, M. Kline, L. Jurišič, G. Luštek in R. Hribar, M. Reiter, J. Menger, J. Konjar, I. Tomažin, A.

Podrzavnik, J. Janša, M. Pograjc, S. Horvat, D. de Brea, B. Jablanovec, T. Janežič, J. Lorenci idr.).

SC (1.3.5.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pozna razvoj sodobnega plesa na Slovenskem do njegove postopne institucionalizacije v osemdesetih in devetdesetih letih;
- » pojasni in vrednoti plesne, gledališke in estetske kvalitete ter posebnosti sodobno plesnih avtorjev, njihovih uprizoritvenih del in pomen skupin (Ž. Kraigher, J. Knez, M. Vogelnik, K. Hribar in Plesni teater Ljubljana);
- » ovrednoti plesne, gledališke in estetske kvalitete ter posebnosti gledaliških in sodobnoplesnih avtorjev in njihovih del (I. Kovač (En-knap), M. Bučar, M. Farič, M. Delak, B. Potočan, S. Ožbolt, M. Kline, L. Jurišić, G. Luštek in R. Hribar, M. Reiter, J. Menger, J. Konjar, I. Tomažin, A. Podrzavnik, J. Janša, M. Pograjc, S. Horvat, D. de Brea, B. Jablanovec, T. Janežič, J. Lorenci idr.).

8) SAMOSTOJNA INTERPRETACIJA IN ANALIZA VSEBIN IN KONCEPTOV: REFLEKSIJA IN ANALIZA

OBVEZNO

OPIS TEME

Pri poglavju Samostojna interpretacija in analiza vsebin in konceptov: refleksija in analiza gre v prvi vrsti za omogočanje znanja in sposobnosti samostojnega vrednotenja predstav in fenomenov na področju sodobnih scenskih umetnosti; tu dijak raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti plesne, gledališke in estetske kvalitete ter posebnosti gledaliških in sodobnoplesnih avtorjev in aktualnih predstav na področju sodobnih scenskih umetnosti ter jih zna povezati z zgodovinskimi koncepti. Hkrati se spodbuja artikulacijo in reflektiran pristop k beleženju izbranih plesnih in gledaliških fenomenov in analizi aktualne produkcije.

SAMOSTOJNA INTERPRETACIJA IN ANALIZA VSEBIN IN KONCEPTOV: REFLEKSIJA IN ANALIZA

CILJI

Dijak:

O: samostojno vrednoti predstave in fenomene na področju sodobnih scenskih umetnosti;

SC (1.3.1.1)

I: uporablja plesno znanje in izkušnje pri reševanju izzivov;

SC (5.1.2.1 | 5.3.1.1)

I: pri iskanju informacij o zgodovini plesa, ustvarjanju, urejanju in deljenju v različnih formatih uporablja digitalno tehnologijo;

SC (4.2.1.1 | 4.3.1.1)

I: prek spoznavanja skupnih evropskih kulturnih korenin oblikuje vizijo prihodnosti, ki vključuje odgovore na vprašanja, kaj namerava početi v prihodnosti, kakšen želi postati in kakšne skupnosti želi sooblikovati;

SC (5.1.3.1)

O: raziskuje, razčlenjuje, interpretira in vrednoti plesne, gledališke in estetske kvalitete ter posebnosti gledaliških in sodobnoplesnih avtorjev in aktualnih predstav na področju sodobnih scenskih umetnosti ter jih zna povezati z zgodovinskimi koncepti;

O: artikulira in refleksivno pristopa k beleženju izbranih plesnih in gledaliških fenomenov in analizi aktualne produkcije;

I: *vrednoti dosežke ustvarjanja ter uspešnost pri doseganju zastavljenih ciljev.*

SC (5.3.5.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » **ovrednoti predstave in fenomene na področju sodobnih scenskih umetnosti;**
- » **razčleni, interpretira in vrednoti plesne, gledališke in estetske kvalitete ter posebnosti gledaliških in sodobnoplesnih avtorjev in aktualnih predstav na področju sodobnih scenskih umetnosti ter jih zna povezati z zgodovinskimi koncepti;**
- » **izkaže sposobnost artikulacije in refleksivnega pristopa k beleženju izbranih plesnih in gledaliških fenomenov in analizi aktualne produkcije.**

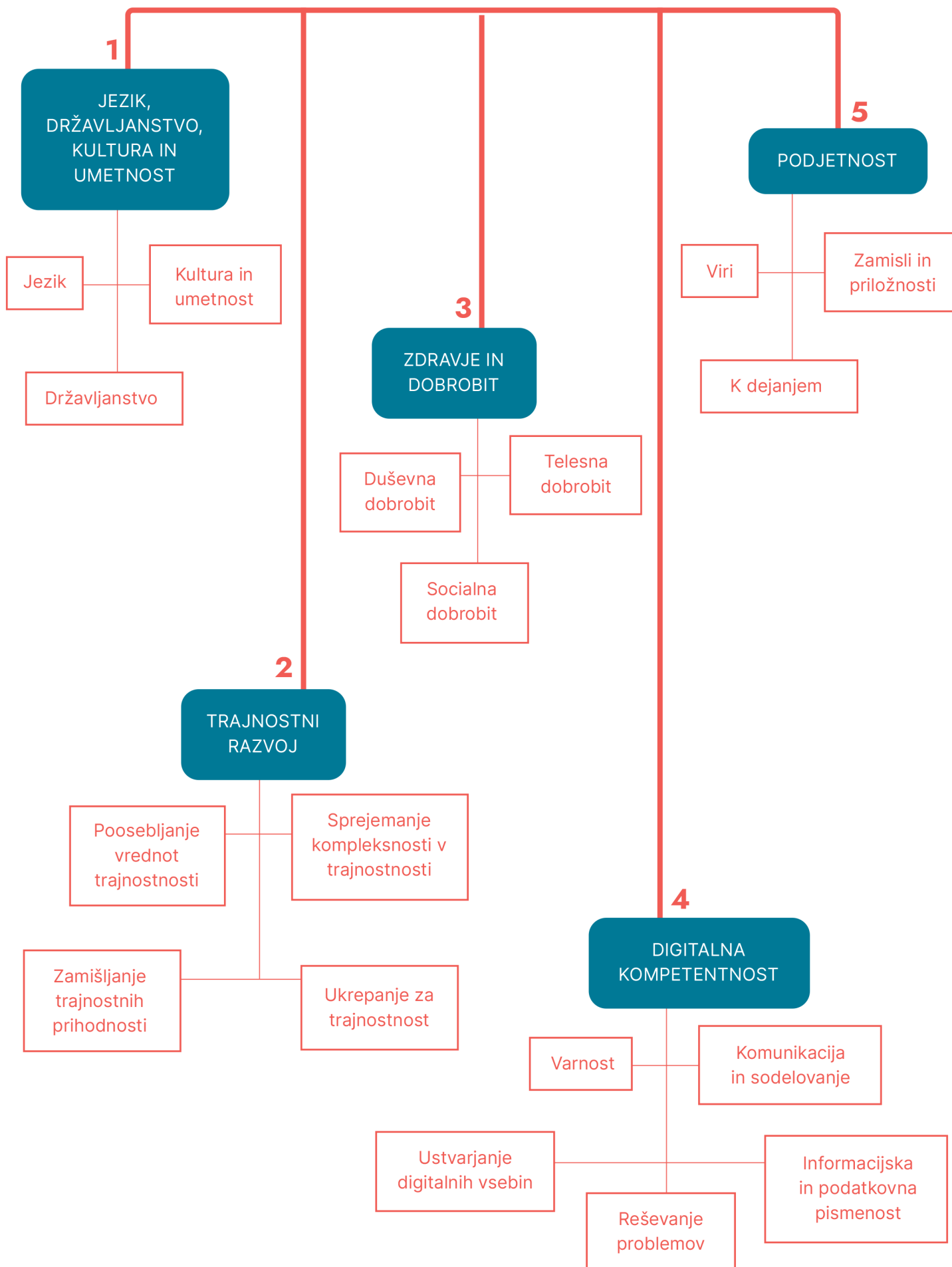
VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

PRILOGE

KLJUČNI CILJI PO PODROČJIH SKUPNIH CILJEV

1 /// JEZIK, DRŽAVLJANSTVO, KULTURA IN UMETNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

1.1 JEZIK

1.1.1 Strokovna besedila	1.1.1.1 Pri posameznih predmetih razvija zmožnost izražanja v različnih besedilnih vrstah (referat, plakat, povzetek, opis, pogovor itd.).
1.1.2 Strokovni jezik	1.1.2.1 Se zaveda, da je učenje vsebine posameznega predmeta hkrati tudi spoznavanje njegove strokovne terminologije; torej učenje jezika na ravni poimenovanj za posamezne pojme in na ravni logičnih povezav. 1.1.2.2 Se izraža z ustrezno terminologijo predmeta in skrbi za ustrezno govorno ter pisno raven svojega strokovnega jezika.
1.1.3 Univerzalni opis jezika kot sistema	(pri vseh predmetih:) 1.1.3.1 Se zaveda podobnosti ter razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi gradiv v tujih jezikih, pri uporabi prevajalnikov, velikih jezikovnih modelov, avtomatsko prevedenih spletnih strani itd. (pri vseh jezikovnih predmetih:) 1.1.3.2 Se zaveda, da različne jezike lahko opisujemo na podoben način; pri pouku tujih jezikov zato uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega jezika, in obratno: zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi.
1.1.4 Razumevanje pomena branja	1.1.4.1 Pri vseh predmetih redno bere, izbira raznolika bralna gradiva, jih razume, poglobljeno analizira in kritično vrednoti.
1.1.5 Jezik in nenasilna komunikacija	1.1.5.1 Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo.

1.2 DRŽAVLJANSTVO

1.2.1 Poznavanje in privzemanje človekovih pravic ter dolžnosti kot temeljnih vrednot in osnov državljanske etike	1.2.1.1 Pozna, razume in sprejema človekove pravice kot skupni evropski in ustavno določeni okvir skupnih vrednot ter etike. 1.2.1.2 Razume, da so človekove pravice univerzalne in nepogojene, da uveljavljajo vrednote svobode in enakosti. 1.2.1.3 Razume in sprejema, da je obstoj pravic pogojen s spoštovanjem individualne dolžnosti do enake pravice drugega. 1.2.1.4 Razume in sprejema, da je dolžnost do enake pravice drugega dolžnost zaradi dolžnosti (ne le pravica zaradi individualnega interesa). 1.2.1.5 Razume in sprejema človekove pravice in dolžnosti kot osnovno, vsem državljanom skupno etiko (moralo), ki uveljavlja vrednote spoštovanja človekovega dostojanstva, pravičnosti, resnice, zakona, lastnine, nediskriminacije in strpnosti.
1.2.2 Etična refleksija	1.2.2.1 Spozna, da obstajajo moralna vprašanja, pri katerih ni vnaprej danih od vseh sprejetih odgovorov. 1.2.2.2 Razvija občutljivost za moralna vprašanja ter sposobnost, da o njih razmišlja skupaj z drugimi.
1.2.3 Sodelovanje z drugimi v skupnosti in za skupnost	1.2.3.1 Z namenom uresničevanja skupnega dobrega sodeluje z drugimi ter podaja in uresničuje predloge, ki kakovostno spreminjajo skupnosti. 1.2.3.2 Prek lastnega delovanja ozavešča pomen skrbi za demokratično skupnost ter krepi zavedanje o pomenu pripadnosti skupnosti za lastnodobrobit in dobrobit drugih.
1.2.4 Aktivno državljanstvo in politična angažiranost	1.2.4.1 Ob zavedanju pozitivnega pomena politike kot skupnega reševanja izzivov in skrbi za dobrobit vseh, pa tudi iskanja kompromisov in preseganja konfliktov, pozna raznolike oblike demokratičnega političnega angažiranja in se vključuje v politične procese, ki vplivajo na življenja ljudi.
1.2.5 Znanje za kritično mišljenje, za aktivno državljansko držo	1.2.5.1 Uporabi znanja vsakega predmetnega področja za kritično in aktivno državljansko držo.

1.3 KULTURA IN UMETNOST

1.3.1 Sprejemanje, doživljanje in vrednotenje kulture in umetnosti	1.3.1.1 Intuitivno ali zavestno (individualno in v skupini) vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje in procesov ustvarjanja ter ob tem prepozna lastna doživetja in se vživlja v izkušnjo drugega itd.).
1.3.2 Raziskovanje in spoznavanje kulture ter umetnosti	1.3.2.1 Raziskuje in spozna kulturo, umetnost, umetniške zvrsti ter njihova izrazna sredstva v zgodovinskem in kulturnem kontekstu.
1.3.3 Izražanje v umetnosti in z umetnostjo	1.3.3.1 Je radoveden in raziskuje materiale in umetniške jezike, se z njimi izraža, razvija domišljijo ter pogloblja in širi znanje tudi na neumetniških področjih.
1.3.4 Uživanje v ustvarjalnem procesu ter dosežkih kulture in umetnosti	1.3.4.1 Uživa v ustvarjalnosti, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih. 1.3.4.2 V varnem, odprtem in spodbudnem učnem okolju svobodno izraža želje in udejanja ustvarjalne ideje.
1.3.5 Živi kulturo in umetnost	1.3.5.1 Živi kulturo in umetnost kot vrednoto v domačem in šolskem okolju ter prispeva k razvoju šole kot kulturnega središča in njenemu povezovanju s kulturnim in z družbenim okoljem.

2 /// TRAJNOSTNI RAZVOJ

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

2.1 POOSEBLJANJE VREDNOT TRAJNOSTNOSTI

2.1.1 Vrednotenje trajnostnosti	2.1.1.1 Kritično oceni povezanost lastnih vrednot in vrednot družbe s trajnostnostjo glede na svoje trenutne zmožnosti ter družbeni položaj.
2.1.2 Podpiranje pravičnosti	2.1.2.1 Pri svojem delovanju upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti ter sočutja.
2.1.3 Promoviranje narave	2.1.3.1 Odgovoren odnos do naravnih sistemov gradi na razumevanju njihove kompleksnosti in razmerij med naravnimi ter družbenimi sistemi.

2.2 SPREJEMANJE KOMPLEKSNOSTI V TRAJNOSTNOSTI

2.2.1 Sistemsko mišljenje	2.2.1.1 K izbranemu problemu pristopa celostno, pri čemer upošteva povezanost okoljskega, gospodarskega in družbenega vidika. 2.2.1.2 Presoja kratkoročne in dolgoročne vplive delovanja posameznika in družbenih skupin v družbi, družbe na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.2.2 Kritično mišljenje	2.2.2.1 Kritično presoja informacije, poglede in potrebe o trajnostnem razvoju z vidika naravnega okolja, živih bitij in družbe, pri čemer upošteva različne poglede, pogoje z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem.
2.2.3 Formuliranje problema	2.2.3.1 Pri opredelitvi problema upošteva značilnosti problema – (ne)jasnost, (ne)opredeljenost, (ne)določljivost problema – in lastnosti reševanja – (ne)definirane, (ne)sistemske rešitve – ter vpletenost deležnikov.

2.3 ZAMIŠLJANJE TRAJNOSTNIH PRIHODNOSTI

2.3.1 Pismenost za prihodnost	2.3.1.1 Na podlagi znanja, znanstvenih dognanj in vrednot trajnostnosti razume ter vrednoti možne, verjetne in želene trajnostne prihodnosti (scenarije). 2.3.1.2 Presoja dejanja, ki so potrebna za doseganje želene trajnostne prihodnosti.
2.3.2 Prilagodljivost	2.3.2.1 V prizadevanju za trajnostno prihodnost tvega in se kljub negotovostim prilagaja ter sprejema trajnostne odločitve za svoja dejanja.
2.3.3 Raziskovalno mišljenje	2.3.3.1 Pri načrtovanju in reševanju kompleksnih problemov/-atik trajnostnosti uporablja in povezuje znanja in metode različnih znanstvenih disciplin ter predlaga ustvarjalne in inovativne ideje in rešitve.

2.4 UKREPANJE ZA TRAJNOSTNOST

2.4.1 Politična angažiranost	2.4.1.1 Ob upoštevanju demokratičnih načel kritično vrednoti politike z vidika trajnostnosti ter sodeluje pri oblikovanju trajnostnih politik in prakse na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.4.2 Kolektivno ukrepanje	2.4.2.1 Pri prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost upošteva demokratična načela in aktivno ter angažirano (konstruktivno) sodeluje z drugimi.
2.4.3 Individualna iniciativa	2.4.3.1 Se zaveda lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje na individualni, kolektivni ter politični ravni.

3 /// ZDRAVJE IN DOBROBIT

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

3.1 DUŠEVNA DOBROBIT

3.1.1 Samozavedanje	3.1.1.1 Zaznava in prepoznavna lastno doživljanje (telesne občutke, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) ter lastno vedenje. 3.1.1.2 Skozi izkušnje razume povezanost različnih vidikov lastnega doživljanja (telesni občutki, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) v specifičnih situacijah (npr. ob doživljanju uspeha in neuspeha v učnih in socialnih situacijah).
3.1.2 Samouravnavanje	3.1.2.1 Uravnava lastno doživljanje in vedenje (npr. v stresnih učnih in socialnih situacijah). 3.1.2.2 Razvija samozaupanje in samospoštovanje. 3.1.2.3 Se učinkovito spoprijema z negotovostjo in kompleksnostjo. 3.1.2.4 Učinkovito upravlja, organizira čas učenja in prosti čas.
3.1.3 Postavljanje ciljev	3.1.3.1 Prepoznavna lastne interese, lastnosti, močna in šibka področja ter v skladu z njimi načrtuje kratkoročne in dolgoročne cilje (vezane na duševno, telesno, socialno in učno področje). 3.1.3.2 Spremlja doseganje in spreminjanje načrtovanih ciljev. 3.1.3.3 Razvija zavzetost in vztrajnost ter krepi zmožnosti odložitve nagrade.
3.1.4 Prožen način razmišljanja	3.1.4.1 Razvija osebno prožnost, razvojno miselno naravnost, radovednost, optimizem in ustvarjalnost. 3.1.4.2 Učinkovito se spoprijema s problemskimi situacijami, ki zahtevajo proaktivno miselno naravnost.
3.1.5 Odgovornost in avtonomija	3.1.5.1 Krepi odgovornost, avtonomijo in skrbi za osebno integriteto.

3.2 TELESNA DOBROBIT

3.2.1 Gibanje in sedenje	3.2.1.1 Razume pomen vsakodnevnega gibanja za zdravje in dobro počutje. 3.2.1.2 Razvija pozitiven odnos do gibanja. 3.2.1.3 Vključuje se v različne gibalne dejavnosti, tudi tiste, ki razbremenijo naporen vsakdan. 3.2.1.4 Razume škodljivosti dolgotrajnega sedenja, razvija navade za prekinitev in zmanjšanje sedenja.
3.2.2 Prehrana in prehranjevanje	3.2.2.1 Razume pomen uravnotežene prehrane. 3.2.2.2 Razvija navade zdravega prehranjevanja. 3.2.2.3 Oblikuje pozitiven odnos do hrane in prehranjevanja.
3.2.3 Sprostitev in počitek	3.2.3.1 Razume pomen počitka in sprostitve po miselnem ali telesnem naporu. 3.2.3.2 Spozna različne tehnike sproščanja in uporablja tiste, ki mu najbolj koristijo. 3.2.3.3 Razume pomen dobrih spalnih navad za učinkovito telesno in miselno delovanje ter ravnanje.
3.2.4 Varnost	3.2.4.1 Spozna različne zaščitne ukrepe za ohranjanje zdravja. 3.2.4.2 Ravna varno in odgovorno, pri čemer skrbi za ohranjanje zdravja sebe in drugih.
3.2.5 Preventiva pred različnimi oblikami zasvojenosti	3.2.5.1 Usvaja znanje o oblikah in stopnjah zasvojenosti ter o strategijah, kako se jim izogniti oz. jih preprečiti z zdravim življenjskim slogom.

3.3 SOCIALNA DOBROBIT

3.3.1 Socialno zavedanje in zavedanje raznolikosti	3.3.1.1 Ozavešča lastno doživljanje in vedenje v odnosih z drugimi. 3.3.1.2 Zaveda se in prepoznava raznolikosti v ožjem (oddelek, vrstniki, družina) in širšem okolju (šola, lokalna skupnost, družba).
3.3.2 Komunikacijske spretnosti	3.3.2.1 Razvija spretnosti aktivnega poslušanja, asertivne komunikacije, izražanja interesa in skrbi za druge.
3.3.3 Sodelovanje in reševanje konfliktov	3.3.3.1 Konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov na različnih področjih. 3.3.3.2 Krepi sodelovalne veščine, spretnosti vzpostavljanja in vzdrževanja kakovostnih odnosov v oddelku, družini, šoli, širši skupnosti, temelječih na spoštljivem in asertivnem komuniciranju ter enakopravnosti.
3.3.4 Empatija	3.3.4.1 Krepi zmožnosti razumevanja in prevzemanja perspektive drugega. 3.3.4.2 Prepoznavna meje med doživljanjem sebe in drugega. 3.3.4.3 Uravnava lastno vedenje v odnosih, upoštevajoč več perspektiv hkrati.
3.3.5 Prosocialno vedenje	3.3.5.1 Krepi prepoznavanje in zavedanje potrebe po nudenju pomoči drugim. 3.3.5.2 Prepoznavna lastne potrebe po pomoči in strategije iskanja pomoči. 3.3.5.3 Krepi družbeno odgovornost.

4 /// DIGITALNA KOMPETENTNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

4.1 INFORMACIJSKA IN PODATKOVNA PISMENOST

4.1.1 Brskanje, iskanje in filtriranje podatkov, informacij ter digitalnih vsebin	4.1.1.1 Izraža informacijske potrebe, išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja.
4.1.2 Vrednotenje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.2.1 Analizira, primerja in kritično vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin.
4.1.3 Upravljanje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.3.1 Podatke zbira, obdeluje, prikazuje in shranjuje na najustreznejša mesta (trdi disk, oblak, USB itd.), tako da jih zna kasneje tudi najti.

4.2 KOMUNIKACIJA IN SODELOVANJE

4.2.1 Interakcija z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.1.1 Sporazumeva se z uporabo različnih digitalnih tehnologij in razume ustrezna sredstva komunikacije v danih okoliščinah.
4.2.2 Deljenje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.2.1 Deli podatke, informacije in digitalne vsebine z drugimi z uporabo ustreznih digitalnih tehnologij. Deluje v vlogi posrednika in je seznanjen s praksami navajanja virov ter avtorstva.
4.2.3 Državljijsko udejstvovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.3.1 Išče in uporablja portale za udejstvovanje v družbi. Poišče skupine, ki zastopajo njegove interese, s pomočjo katerih lahko aktivno daje predloge za spremembe.
4.2.4 Sodelovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.4.1 Z digitalnimi orodji soustvarja skupno vsebino in se zavzema za krepitev sodelovanja med člani.
4.2.5 Spletni bonton	4.2.5.1 Pri uporabi digitalnih tehnologij in omrežij prilagaja svoje vedenje pričakovanjem ter pravilom, ki veljajo v določeni skupini.
4.2.6 Upravljanje digitalne identitete	4.2.6.1 Ustvari eno ali več digitalnih identitet in z njimi upravlja, skrbi za varovanje lastnega ugleda ter za ravnanje s podatki, ki nastanejo z uporabo številnih digitalnih orodij in storitev v različnih digitalnih okoljih.

4.3 USTVARJANJE DIGITALNIH VSEBIN

4.3.1 Razvoj digitalnih vsebin	4.3.1.1 Ustvarja in ureja digitalne vsebine v različnih formatih.
4.3.2 Umeščanje in poustvarjanje digitalnih vsebin	4.3.2.1 Digitalne vsebine obogati z dodajanjem slik, glasbe, videoposnetkov, vizualnih efektov idr.
4.3.3 Avtorske pravice in licence	4.3.3.1 Pozna licence in avtorske pravice. Spoštuje pravice avtorjev in jih ustrezno citira.
4.3.4 Programiranje	4.3.4.1 Zna ustvariti algoritem za rešitev enostavnega problema. Zna odpraviti preproste napake v programu.

4.4 VARNOST

4.4.1 Varovanje naprav	4.4.1.1 Deluje samozaščitno; svoje naprave zaščiti z ustreznimi gesli, programsko opremo in varnim ravnanjem, jih ne pušča brez nadzora v javnih prostorih idr.
4.4.2 Varovanje osebnih podatkov in zasebnosti	4.4.2.1 Varuje osebne podatke in podatke drugih ter prepoznava zaupanja vredne ponudnike digitalnih storitev.
4.4.3 Varovanje zdravja in dobrobiti	4.4.3.1 Digitalno tehnologijo uporablja uravnoteženo, skrbi za dobro telesno in duševno dobrobit ter se izogiba negativnim vplivom digitalnih medijev.
4.4.4 Varovanje okolja	4.4.4.1 Zaveda se vplivov digitalnih tehnologij in njihove uporabe na okolje.

4.5 REŠEVANJE PROBLEMOV

4.5.1 Reševanje tehničnih težav	4.5.1.1 Prepozna tehnične težave pri delu z napravami ali digitalnimi okolji ter jih rešuje.
4.5.2 Prepoznavanje potreb in opredelitev tehnoloških odzivov	4.5.2.1 Prepoznava in ocenjuje potrebe, izbira ter uporablja digitalna orodja in jih prilagaja lastnim potrebam.
4.5.3 Ustvarjalna uporaba digitalne tehnologije	4.5.3.1 S pomočjo digitalne tehnologije ustvarja rešitve in novosti v postopkih ter izdelkih.
4.5.4 Prepoznavanje vrzeli v digitalnih kompetencah	4.5.4.1 Prepozna vrzeli v svojih digitalnih kompetencah, jih po potrebi izboljšuje in dopolnjuje ter pri tem podpira tudi druge.

5.1 ZAMISLI IN PRILOŽNOSTI

5.1.1 Odkrivanje priložnosti	5.1.1.1 Prepozna avtentične izzive kot priložnosti za ustvarjanje vrednosti zase in za druge.
5.1.2 Ustvarjalnost in inovativnost	5.1.2.1 Pri reševanju izzivov na ustvarjalen način uporablja znanje in izkušnje za ustvarjanju boljših rešitev. 5.1.2.2 Pripravi nabor možnih rešitev izziva, pri čemer stremi k oblikovanju vrednosti za druge.
5.1.3 Vizija	5.1.3.1 Oblikuje vizijo prihodnosti, ki vključuje odgovore na vprašanja, kaj namerava početi v prihodnosti, kakšen želi postati in kakšno skupnost želi sooblikovati.
5.1.4 Vrednotenje zamisli	5.1.4.1 Vrednoti rešitve ob upoštevanju kriterijev po načelu ustvarjanja dobrobiti za druge in izbere ustrezno rešitev.
5.1.5 Etično in trajnostno razmišljanje	5.1.5.1 Prepozna in ovrednoti vpliv svojih odločitev ter ravnanj na skupnost in okolje.

5.2 VIRI

5.2.1 Samozavedanje in samoučinkovitost	5.2.1.1 Prepozna svoje želje, močna in šibka področja ter zaupa, da lahko pozitivno vpliva na ljudi in situacije.
5.2.2 Motiviranost in vztrajnost	5.2.2.1 Je pozitivno naravnani, samozavesten in osredotočen na proces reševanja izziva. 5.2.2.2 Vztraja pri opravljanju kompleksnejših nalog.
5.2.3 Vključevanje virov	5.2.3.1 Pridobi podatke in sredstva (materialna, nematerialna in digitalna), potrebne za prehod od zamisli k dejanjem, s katerimi odgovorno in učinkovito upravlja, pri čemer upošteva učinkovito izrabo lastnega časa in finančnih sredstev.
5.2.4 Vključevanje človeških virov	5.2.4.1 Spodbuja in motivira druge pri reševanju skupnih nalog. 5.2.4.2 Poišče ustrezno pomoč posameznika (npr. vrstnika, učitelja, strokovnjak itd.) ali strokovne skupnosti. 5.2.4.3 Razvije spretnosti za učinkovito komunikacijo, pogajanje, vodenje, ki so potrebne za doseganje rezultatov.
5.2.5 Finančna pismenost	5.2.5.1 V različnih življenjskih situacijah prepozna in rešuje finančne izzive (viri finančnih sredstev, skrb za denar, poslovanje npr. z banko, zavarovalnico ter drugimi finančnimi institucijami, ocena potrebnih sredstev, tveganj in odločitev o zadolževanju ter naložbi, varčevanju). 5.2.5.2 Sprejema odgovorne finančne odločitve za doseganje blaginje (osebne in za skupnost). 5.2.5.3 Pridobiva ustrezno znanje na področju finančne pismenosti za kakovostno vsakdanje in poklicno življenje.

5.3 K DEJANJEM

5.3.1 Prevzemanje pobude	5.3.1.1 Spodbuja in sodeluje pri reševanju izzivov, pri čemer prevzema individualno in skupinsko odgovornost.
5.3.2 Načrtovanje in upravljanje	5.3.2.1 V procesu reševanja problemov si zastavlja kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne cilje, opredeli prednostne naloge in pripravi načrt. 5.3.2.2 Prilagaja se nepredvidenim spremembam.
5.3.3 Obvladovanje negotovosti, dvoumnosti in tveganja	5.3.3.1 Na nepredvidene situacije se odziva s pozitivno naravnanoostjo in ciljem, da jih uspešno razreši. 5.3.3.2 Pri odločitvah primerja in analizira različne informacije, da zmanjša negotovost, dvoumnost in tveganja.
5.3.4 Sodelovanje	5.3.4.1 Sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinami. 5.3.4.2 Morebitne spore rešuje na konstruktiven način in po potrebi sklepa kompromise.
5.3.5 Izkusveno učenje	5.3.5.1 Z reševanjem izzivov pridobiva nove izkušnje in jih upošteva pri sprejemanju nadaljnjih odločitev. 5.3.5.2 Presoja uspešnost doseganja zastavljenih ciljev in pri tem prepozna priložnosti za nadaljnje učenje. 5.3.5.3 Prepozna priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah. 5.3.5.4 Povratne informacije uporabi za nadaljnji razvoj podjetnostne kompetence.